

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 47 став 1 алинеја 6, 68 став 2 и 69 став 1 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 158/10 и 123/12) и член 103 став 2 алинеја 2 од Законот за банките („Службен весник на Република Македонија“ бр. 67/07, 90/09 и 67/10), Советот на Народната банка на Република Македонија донесе

Одлука за изменување на Одлуката за методологија за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиските извештаи

1. Во Одлуката за методологија за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиските извештаи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 169/10) се вршат измени во Методологијата.

2. Измените на Методологијата се прилог на оваа одлука и се нејзин составен дел.

3. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе почне да се применува од 1 јануари 2013 година.

**О бр. 02-15/XIII-2/2012
20 декември 2012 година
Скопје**

**Гувернер
и претседавач
на Советот на Народната банка на
Република Македонија
Димитар Богов**

Прилог

1. Во Методологијата за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиските извештаи, содржината на прилогот се менува и гласи:

„ Содржина

1. Вовед
2. Општи сметководствени принципи
 - 2.1. Основни претпоставки на сметководството и на финансиското известување
 - 2.2. Елементи на финансиските извештаи
 - 2.3. Трансакции во странска валута
 - 2.4. Корекции на претходен период и други сметководствени промени
 - 2.5. Настани по датумот на билансот на состојба
 - 2.6. Пребивање (нетирање)
 - 2.7. Тест на оштетување
3. Средства
 - 3.1. Финансиски средства - основни принципи
 - 3.2. Парични средства и парични еквиваленти
 - 3.3. Финансиски средства евидентирани по објективна вредност преку билансот на успех
 - 3.4. Финансиски средства кои се чуваат до достасување
 - 3.5. Финансиски средства расположливи за продажба
 - 3.6. Кредити и побарувања
 - 3.7. Вложувања во подружници и во придружени друштва и во заедничко дејствување
 - 3.8. Заложени средства
 - 3.9. Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања
 - 3.10. Недвижности и опрема
 - 3.11. Нематеријални средства
 - 3.12. Одложени и тековни даночни средства
 - 3.13. Останата актива
 - 3.14. Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување

4. Капитал и обврски

- 4.1. Финансиски обврски - основни принципи
- 4.2. Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех
- 4.3. Депозити на банки и други клиенти
- 4.4. Издадени должнички хартии од вредност
- 4.5. Обврски по кредити
- 4.6. Субординирани обврски
- 4.7. Посебна резерва и резервирања
- 4.8. Тековни и одложени даночни обврски
- 4.9. Останати обврски
- 4.10. Издаден капитал и премија од акции
- 4.11. Задржана добивка/Акумулирани загуби
- 4.12. Резерви
- 4.13. Неконтролирано учество

5. Биланс на успех

- 5.1. Приходи и расходи од камати
- 5.2. Приходи и расходи од провизии и надомести
- 5.3. Нето-приходи од тргување
- 5.4. Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност
- 5.5. Нето-приходи и расходи од курсни разлики
- 5.6. Останати приходи од дејноста
- 5.7. Загуби поради оштетување/Исправка на вредноста на финансиските средства
- 5.8. Загуба поради оштетување на нефинансиските средства
- 5.9. Трошоци за вработените
- 5.10. Амортизација
- 5.11. Останати расходи од дејноста
- 5.12. Данок на добивка (тековен и одложен)

6. Други специфични теми

- 6.1. Плаќања врз основа на акции
- 6.2. Поврзани страни
- 6.3. Известување според сегментите
- 6.4. Наеми

- 6.5. Заработка по акција
- 6.6. Обелоденувања на управувањето со ризици
- 6.7. Потенцијални обврски и потенцијални средства
- 6.8. Консолидација
- 6.9. Деловни комбинации

А ПРИЛОЗИ

- A.1 Анализа на провизиите и надоместите - разграничување на оние кои се составен дел од приходите/расходите од камата и приходите/расходите од провизии и надомести
- A.2 Анализа „чекор по чекор“ за депризнавање на финансиско средство“

2.Точката 1 се менува и гласи:

„1. Вовед

Со оваа Методологија се пропишува евидентирањето и вреднувањето на сметководствените ставки и подготовката на финансиските извештаи на банките во Република Македонија. Банките се должни да ги применуваат барањата од оваа Методологија како основа за своите сметководствени политики, за сметководственото евидентирање на активностите кои ги извршуваат и за изготвување на финансиските извештаи.

Методологијата за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиските извештаи (во понатамошниот текст „Методологија“) се заснова врз Меѓународните стандарди за финансиско известување („МСФИ“) објавени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди („ОМС“) и врз Толкувањата издадени од Комисијата за толкување на меѓународното финансиско известување („КТМФИ“) на Комитетот за меѓународни сметководствени стандарди („КМС“), важечки за периодите кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Сепак, оваа Методологија нема намера да ги опфати сите поединости од важечките МСФИ и КТМФИ. Затоа, кога е потребно, треба да се употребат соодветните МСФИ и КТМФИ, како дополнителен референтен извор за консултации и за понатамошен увид во специфичните детали за одредени прашања.

Текстот во Методологијата е структуриран според моделот на финансиски извештаи за банките, како што е пропишан од НБРМ и е во согласност со МСФИ. Во рамки на Методологијата се опишани критериумите за класифицирање, мерење, признавање и обелоденување за секоја позиција. Како дополнување, за да се овозможи посоодветно прикажување, за секоја позиција се вклучени и соодветните групи или сметки од сметковниот план за банките, како и соодветната белешка од моделот на финансиските извештаи за банките.

При примената на оваа Методологија треба да се имаат предвид и:

- моделот на финансиски извештаи за банките, вклучувајќи ги и белешките кон финансиските извештаи;
- сметковниот план за банките;
- подзаконските акти, пропишани од НБРМ.

Оваа Методологија ќе се користи при изготвувањето на поединечните/неконсолидираните и консолидираните финансиски извештаи.“

3. Во точката 3 потточките 3.1.3., 3.1.4. и 3.1.5. се менуваат и гласат:

„3.1.3. Последователно мерење

Класификацијата определува како ќе се мерат финансиските средства во последователните периоди. Финансиските средства треба да се класифицираат во една од следните категории:

- Парични средства и парични еквиваленти;
- Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех;
- Финансиски средства кои се чуваат до достасување;
- Финансиски средства расположливи за продажба; и
- Кредити и побарувања.

За целите на прикажувањето во билансот на состојба, поделбата помеѓу категориите на финансиските средства и соодветните позиции во билансот на состојба е претставена во следната табела:

Категории на финансиски средства (поглавје каде што се обработени)	Содржина/објаснување	Позиција во билансот на состојба
Парични средства и парични еквиваленти (поглавје 3.2)	Парични средства во благајна и на сметката Депозити по видување Краткорочни, високоликвидни вложувања	Парични средства и парични еквиваленти (поглавје 3.2)
Финансиски средства по објективна вредност преку	Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, чувани за тргување	Средства за тргување (поглавје 3.3.1.)

билансот на успех (поглавје 3.3)	Деривати за тргување	
	Деривати за заштита од ризик Вградени деривати Други деривати чувани за управување со ризик	Дериватни средства чувани за управување со ризик (поглавје 3.3.3)
	Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање (поглавје 3.3.2.)
Финансиски средства кои се чуваат до достасување (поглавје 3.4.)	Должнички хартии од вредност	Вложувања во хартии од вредност
Финансиски средства расположливи за продажба (поглавје 3.5.)	Должнички и сопственички хартии од вредност, кредити и побарувања Неконсолидирани подружници и придружени друштва	Вложувања во хартии од вредност Вложувања во хартии од вредност
Кредити и побарувања (поглавје 3.6.)	Кога должникот е банка	Кредити на и побарувања од банки
	Кога должникот е небанкарско лице	Кредити на и побарувања од други клиенти

МСС 39.46 Генерално, финансиските средства последователно се мерат по објективна вредност или по амортизирана набавна вредност. Следната табела ги прикажува принципите на мерење за одделните категории на финансиски средства и сметководствениот третман на ефектите од последователното мерење:

Категории на финансиски средства	Последователно мерење	Промена во објективна вредност	Тест за оштетување
Парични средства и парични еквиваленти	Амортизирана набавна вредност	Незначајно	ДА
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех	Објективна вредност	Биланс на успех	НЕ
Средства кои се чуваат до достасување	Амортизирана набавна вредност	Незначајно	ДА
Средства расположливи за	Објективна	Капитал	ДА

продажба	вредност		
Кредити и побарувања	Амортизирана набавна вредност	Незначајно	ДА

По првичната класификација на финансиското средство, банката:

- не смее да ги прекласифицира дериватните финансиски инструменти од една во друга категорија;
- не смее да ги прекласифицира финансиските инструменти (средства или обврски) класифицирани како финансиски инструменти по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање;
- може да ги прекласифицира финансиските инструменти (со исклучок на дериватните финансиски инструменти) од категоријата „чувани за тргување“ во категоријата „расположливи за продажба“ или во категоријата „кредити и побарувања“ (види поглавје 3.3. од оваа Методологија);
- може да ги прекласифицира кредитите и побарувањата почетно класифицирани во категоријата „расположливи за продажба“ во категоријата „кредити и побарувања“ (види поглавје 3.5.2 од оваа Методологија);
- може да ги прекласифицира финансиските средства почетно класифицирани во категоријата „расположливи за продажба“ во категоријата „чувани до достасување“ (види поглавје 3.5.2 од оваа Методологија);
- не смее да ги прекласифицира во друга категорија финансиските средства коишто се чуваат до достасување (во спротивно, банката задолжително ќе треба да ги спроведе одредбите од поглавје 3.4.1 од оваа Методологија);
- не смее да ги прекласифицира во други категории кредитите и побарувањата почетно класифицирани во категоријата „кредити и побарувања“.

Принципи на мерење по амортизирана набавна вредност

МСС 39.9 Амортизираната набавна вредност на финансиско средство (или на финансиска обврска, види поглавје 4.1) е износот по кој се мери финансиското средство (или финансиската обврска) земајќи ги предвид:

- износот при почетното признавање;
- намален за отплатите на главницата;
- намален или зголемен за износот на акумулирана амортизација со употреба на методот на ефективна каматна стапка, за секоја разлика помеѓу износот при почетното признавање и износот при

достасувањето; и

– намален за исправката на вредноста поради оштетување или ненаплатливост.

МСС 39.АГ6 Мерењето со употреба на методот на ефективна каматна стапка овозможува амортизирање на набавната вредност на финансискиот инструмент и на приходот/расходот од камата во периодот на очекувано достасување на инструментот. Ефективната каматна стапка е еднаква на стапката која ги дисконтира очекуваните идни парични приливи и одливи од инструментот до датумот на крајна достасаност на инструментот или за пократок временски период, доколку е тоа соодветно.

При пресметката на ефективната каматна стапка, банката треба да ги земе предвид:

– сите очекувани идни парични текови (приливи и одливи) за кои е извесно дека ќе настанат согласно со договорните услови (на пример опција за предвременно плаќање и провизии и надомести за предвременно плаќање). Кога очекуваните идни парични текови не може веродостојно да се одредат, ќе се користат паричните текови до крајната достасаност на финансискиот инструмент, согласно со договорот;

– сите платени и/или наплатени провизии и надомести кои претставуваат составен дел од ефективната камата на финансискиот инструмент;

– трансакциските трошоци што се директно поврзани со трансакцијата; и

– премиите и/или дисконтите одобрени на финансискиот инструмент.

При пресметувањето на ефективната каматна стапка, банката нема да ја земе предвид исправката на вредноста (загубите поради оштетување) на финансискиот инструмент.

Провизиите и надоместите кои претставуваат составен дел од ефективната камата на финансискиот инструмент, трансакциските трошоци што се директно поврзани со трансакцијата и премиите и/или дисконтите одобрени на финансискиот инструмент се смета дека се директно поврзани со одобрувањето на финансискиот инструмент. Поради тоа, тие не се признаваат во целост како приходи или расходи во билансот на успех на банката во моментот на одобрување на финансискиот инструмент, туку претставуваат корекција на каматната стапка на финансискиот инструмент и соодветно се разграничуваат и се признаваат во билансот на успех, во периодот на достасување на финансискиот инструмент.

Банката треба да изврши суштинска анализа на провизиите и надоместите поврзани со кредитните производи и да определи дали тие претставуваат составен дел од ефективната камата на кредитот, или пак претставуваат надомест за услуга извршена од банката. Притоа, доколку

надоместот е директно поврзан со одобрувањето на кредитот или пак претставува надомест којшто се наплатува на редовна основа, во истиот момент со задолжувањето и наплатата на редовната договорна камата, до крајното достасување на кредитот, тој претставува составен дел од ефективната камата; а доколку надоместот претставува компензација за друга услуга, освен одобрување на кредитот, извршена од банката, тој претставува приход од провизии и надомести. Следствено, провизиите и надоместите банката соодветно ќе ги евидентира како акумулирана амортизација на кредитот и како приход од камата, или пак, како побарување и приход од провизии и надомести.

Примери за провизии и надомести кои претставуваат составен дел од ефективната камата на финансискиот инструмент се:

- надомест за оценка на финансиската состојба на клиентот;
- надомест за посредување при договарање на условите на финансискиот инструмент;
- надомест за поднесување барање и обработка на барањето за одобрување кредит;
- надомест за повлекување на средствата по финансискиот инструмент;
- редовен месечен надомест за управување со кредитот до крајното достасување на кредитот, којшто се задолжува и се наплатува во истиот момент со задолжувањето и наплатата на редовната договорна камата; и слично.

За разграничувањето на провизиите и надоместите на оние кои се составен дел од ефективната камата и на оние кои претставуваат приходи од провизии и надомести, види Прилог А.1.

Примери за трансакциски трошоци што се директно поврзани со трансакцијата се:

- провизии и надомести платени на продажни агенти, советници, брокери, дилери и други;
- надомест платен на регулаторни тела;
- платени даноци и царини за финансискиот инструмент; и слично.

Доколку, во текот на животниот век на финансискиот инструмент настанат значителни промени во очекуваните парични текови (освен исправката на вредноста), во насока на промена на периодот и/или износот на претплати, тогаш сметководствената вредност на побарувањето (поточно, соодветната сметка за акумулирана амортизација) треба да се коригира/усогласи со истовремено признавање приход или расход во билансот на успех. Износот којшто треба да се коригира се пресметува како разлика помеѓу првичниот амортизациски план и новите очекувани парични текови, дисконтирани со примена на првичната ефективна каматна стапка.

По исклучок, во случаите на предвремена отплата блиску до договорниот рок на отплата и/или незначителни/ситни износи на претплата, банката не треба да прави нова пресметка на ефективната каматна стапка, односно на разграничувањето на акумулираната амортизација, бидејќи тие промени се незначителни. Во првиот случај (предвремена отплата блиску до крајниот рок на достасување), банката може во целост да го приходува целиот преостанат износ на акумулирана амортизација на датумот на предвремената отплата. Во вториот случај (незначителни износи на претплата), банката треба да продолжи со разграничување на акумулираната амортизација согласно со првично утврдениот амортизациски план.

Принципи на мерење по објективна вредност

МСФИ 13.15 Мерењето по објективна вредност претпоставува дека средството или обврската се разменуваат помеѓу пазарните учесници, во вообичаена трансакција, според тековните пазарни услови на датумот на мерење.

Објективната вредност се утврдува на различни начини, во зависност од тоа дали средството или обврската се тргува на активен пазар или не се тргува.

Активен пазар: Објавена цена

МСФИ 13 Активен пазар е пазарот на кој се вршат трансакции со средството или обврската со доволна фреквенција и обем, за да обезбедат ценовна информација за средството или обврската.

МСФИ 13.24 Соодветната котирана пазарна цена за средството или обврската е онаа што е во рамките на распонот помеѓу *куповната и продажната цена*, а којашто најдобро ја претставува објективната вредност во соодветните услови. Вообичаено се употребува тековната: *куповна цена* за средството коешто се чува или за обврската којашто треба да се издаде, односно *продажна/понудена цена* за средството коешто ќе биде стекнато или за обврската којашто се чува; просечната пазарна цена или друга цена согласно со вообичаената, прифатена пазарна практика.

Непостоење на активен пазар: Техники за вреднување

Доколку не постои активен пазар за финансиското средство или обврска, банката, за да ја одреди објективната вредност на средството или обврската, применува техники на вреднување за коишто има најмногу расположливи податоци, давајќи им предност на податоците коишто можат да се потврдат на пазарот.

Вообичаени техники на вреднување се: *пазарен пристап* (се користат котирани цени или други релевантни информации од пазарни трансакции со исти или слични средства или обврски), *трошочен пристап* (познат и како тековен трошок на замена, го претставува износот којшто би бил потребен за замена на постојното средство) и *приходен пристап* (дисконтирана вредност на тековните пазарни очекувања за идните износи (парични приливи или приходи и расходи) од средството или обврската).

При примената на техниките за вреднување, банката:

- користи информации за постигнатите цени на скорешни (од последните 6 месеци), нормални, комерцијални трансакции за истиот

финансиски инструмент помеѓу запознаени, доброволни странки (ако се достапни);

– ако нема информација за постигнатите цени од скорешните трансакции за истиот финансиски инструмент, тогаш за утврдување на објективната вредност треба да се примени тековната пазарна цена на друг инструмент, кој е во суштина ист (во смисла на тоа дека е со иста валута и со ист или сличен рок на достасување);

– ако не може да се добие информација за објективната вредност на финансискиот инструмент од пазарите, тогаш за одредување на објективната вредност на финансискиот инструмент се употребуваат податоци коишто не можат да се потврдат на пазарите.

Техниките за вреднување треба да ги опфатат сите фактори кои учесниците на пазарот ги земаат предвид при определување на цената и треба да се доследни на усвоените економски методологии за определување на цената на финансиските инструменти.

Банката може да ја смени или да направи промена на техниката за вреднување на финансискиот инструмент, ако таквата промена е поради развој на нови пазари, достапност на нови информации, промена на пазарните услови или подобрување на техниката за вреднување и ако дава посоодветна објективна вредност на финансискиот инструмент. Корекциите поради промена на техниката за вреднување претставуваат промена на сметководствените оценки, во согласност со МСС 8 и поглавјето 2.4.2 од оваа Методологија.

Анализата на дисконтираните парични текови е важна и често применувана техника за определување на објективната вредност на многу средства и обврски. Еден од најважните фактори при примената на оваа техника е определувањето соодветна дисконтна стапка.

Дисконтната стапка треба да ги опфати неизвесностите и ризиците од проценката на паричните текови што се поврзани со одредено средство или обврска, како и променливоста на тие ризици и неизвесности.

Соодветна дисконтна стапка може да се определи на следниот начин:

– стапка врз основа на тековниот пазарен принос на инструментот или на инструмент со слични карактеристики;

– повикување на стапка ослободена од ризик, коригирана за соодветниот ризик на средството. При определувањето на дисконтната стапка и двата фактора треба да се земат предвид поодделно. Каматната стапка што е ослободена од ризик, нормално, се темели врз државни обврзници со споредливи карактеристики (валута и достасување) на средствата или обврските за кои дисконтната стапка ќе се применува. Премијата за ризикот на средството е еднаква на износот којшто пазарните учесници би го побарале како надомест за неизвесноста на идните парични текови од средството.

Непостоење на активен пазар: Сопственички инструменти

Објективната вредност на сопственичките инструменти кои немаат тргувана цена на активен пазар и дериватите што се поврзани со нив и коишто

мора да се намират со испорака на вакви некотирани сопственички инструменти е **реално измерлива**, доколку: (i) променливоста во опсегот на проценките на објективна вредност за тој инструмент е незначителна, или (ii) веројатноста за различните проценки во опсегот може да се определи и да се употреби во проценката на објективната вредност.

Доколку објективната вредност **не може да се измери реално**, сопственичките инструменти кои немаат тргувана цена на активен пазар и дериватите што се поврзани со нив и коишто мора да се намират со испорака на вакви некотирани сопственички инструменти треба да се мерат по нивната набавна вредност.

3.1.4. Оштетување/Исправка на вредноста на финансиските средства

Ова поглавје го опишува оштетувањето/исправката на вредноста на финансиските средства. Општите правила за оштетување на средствата се опишани во поглавје 2.7 од оваа Методологија.

МСС 39.58 Банката треба, на редовна основа, да проценува дали постојат објективни докази за оштетување на финансиското средство или на група финансиски средства.

Начинот на вршење и утврдување на исправката на вредноста (оштетувањето) на активните билансни позиции на банката е подетално регулирано во Одлуката за управување со кредитниот ризик, пропишана од НБРМ.

Финансиско средство е оштетено доколку неговата сметководствена вредност е поголема од неговиот проценет надоместлив износ. Доколку постои каков било доказ за тоа, банката треба да го процени надоместливиот износ на тоа средство или на групата средства и да признае исправка на вредноста (загуба поради оштетување).

Објективниот доказ дека дадено финансиско средство или група средства се оштетени или ненаплатливи вклучува информации за средството во врска со:

- значајна финансиска потешкотија на издавачот на финансискиот инструмент или должникот;
- фактичко прекршување на договорот, како што е неплаќање или доцнење на плаќањата по камата или главница;
- давање олеснување на должникот од страна на доверителот, поради финансиски потешкотии на должникот, а коишто доверителот инаку не би ги дал на други;
- голема веројатност дека должникот ќе влезе во стечајна постапка или во друг вид на финансиска реорганизација;
- исчезнување на активен пазар за финансиското средство поради финансиски потешкотии; или

– податоци кои укажуваат на тоа дека постои мерливо намалување во проценетите идни парични текови од група финансиски средства, од почетното признавање на овие средства, иако намалувањето не може индивидуално да се поврзе со финансиското средство, вклучувајќи:

- а) негативни промени во платежната способност на должникот (на пример зголемен број на задоцнети плаќања или зголемен број на должници по кредитни картички кои го достигнале нивното максимално дозволено пречекорување и кои го плаќаат минималниот месечен износ); или
- б) национални или локални економски услови кои се во сооднос со оштетувањето на средствата (на пример: зголемување во стапката на невработеност во географската област на должникот, намалување на цените на имотот во соодветната област, а кој служи како обезбедување, намалување на цената на нафтата за кредити на нафтени производители или негативни промени во индустриските услови кои влијаат на должниците).

За сопственичките инструменти, **значителното и/или продолженото намалување** на објективната вредност под нивната набавна вредност е објективен доказ за оштетување. Во рамките на оваа Методологија, како продолжено намалување се смета она кое трае подолго од 9 месеци, а како значително намалување ако објективната вредност е пониска од 70% од набавната вредност. Меѓутоа, падот на објективната вредност не е единствениот показател за оштетување за сопственичките инструменти, односно банката треба да ги има предвид сите елементи и показатели при оцена на оштетувањето на вложувањата во сопственички хартии од вредност. Банката може да предвиди показатели за оштетување на вложувањата во сопственички хартии од вредност, пократки од 9 месеци и пониски од 70% или комбинација од овие два или други показатели.

Кога исправката на вредноста за вложување во сопственички хартии од вредност еднаш ќе се утврди, тогаш понатаму падот на објективната вредност треба да се мери од почетната набавна вредност на вложувањето (не од сегашната сметководствена вредност, намалена за исправката на вредноста) и од почетниот датум од кога банката го има вложувањето (не од датумот на последното утврдување на исправката на вредноста). Ова значи дека кога банката ќе утврди дека намалувањето на објективната вредност претставува оштетување, потоа секое понатамошно намалување на објективната вредност е оштетување без разлика на големината и периодот на пад на објективната вредност.

Во случај на пораст на објективната вредност, банката не смее да врши ослободување на исправката на вредноста за вложувањата во сопственички хартии од вредност расположливи за продажба. Така, секое понатамошно зголемување на објективната вредност на вложувањето во сопственички хартии од вредност за кои банката има утврдено исправка на вредноста, банката сметководствено ќе го евидентира како зголемување на објективната вредност на соодветните сметки за промени во објективната вредност и ревалоризациските резерви.

Исправката на вредноста (оштетувањето) може да се мери и да се признае:

- на поединечна основа за финансиски средства кои се поединечно значајни ставки/изложености;
- на групна основа за „портфолио на кредити“; или
- на групна основа за група слични финансиски средства за кои поединечна исправка на вредноста не може да се определи или не била определена.

Поединечна исправка на вредноста

Финансиски средства кои се евидентираат по амортизирана набавна вредност

МСС 39.63 По амортизирана набавна вредност се евидентираат кредитите и побарувањата и финансиските средства кои се чуваат до достасување.

Износот на исправката на вредноста - загубата поради оштетување, е еднаков на **разликата помеѓу сметководствената вредност на средството и сегашната вредност на очекуваните идни парични текови** (исклучувајќи ги идните загуби кои не се случиле), дисконтирани со првобитната ефективна каматна стапка на инструментот (надоместлив износ).

За потребите на дисконтирањето на очекуваните идни парични текови се употребува ефективна каматна стапка изразена на годишна основа.

Доколку поради финансиски потешкотии на клиентот, банката одобри измена на условите на кредитирање, во поглед на висината на каматата и периодите на отплата на обврските на клиентот, за дисконтирање на очекуваните идни парични текови се употребува ефективната каматна стапка, што била важечка пред измените на условите на кредитирање.

За дисконтирање на очекуваните идни парични текови од побарувања со променлива каматна стапка, банката ќе ја примени ефективната каматна стапка, согласно со договорот, што е важечка на денот на утврдувањето на сегашната вредност на очекуваните парични текови. Во овие случаи, ефективната каматна стапка се пресметува за целиот период на важност на договорот (не само преостанатиот период до достасување), со примена на каматната стапка, што е важечка на денот на утврдувањето на сегашната вредност на очекуваните парични текови.

Сметководствената вредност на средството треба да биде намалена до неговиот проценет надоместлив износ, преку користење сметка за исправка на вредноста во рамки на соодветното средство. Износот на загубата треба да биде вклучен во билансот на успех во позицијата „Исправка на вредноста (загуби поради оштетување) на финансиските средства, на нето-основа“.

Доколку причините за оштетување исчезнат, претходно признаениот износ на исправка на вредноста (загуба поради оштетување) треба да се ослободи/анулира преку коригирање на сметката за исправката на вредноста во рамки на соодветното средство. Ослободувањето на исправката на вредноста не треба да резултира во сметководствена вредност на финансиското средство

која го надминува износот, кој инаку би ја претставувал амортизираната набавна вредност на средството, доколку не било признаено оштетување. Износот на ослободувањето треба да биде вклучен во билансот на успех во позицијата „Исправка на вредноста (загуби поради оштетување) на финансиските средства, на нето-основа“.

Банката сметководствено го евидентира утврдениот износ на дополнителна или ослободена исправка на вредноста за одделно побарување во билансот на успех, на соодветната сметка за исправка на вредноста (загуби поради оштетување) на побарувањата и на соодветната сметка за исправка на вредноста (оштетување на средствата) во рамки на сметките за активни билансни побарувања.

Финансиски средства коишто се евидентираат по набавна вредност

МСС 39.66 Исправката на вредноста (загуба поради оштетување) на некотирани сопственички инструменти (или на деривати поврзани со нив), кои не се евидентирани по објективна вредност бидејќи таа не може реално да се измери, се мери како разлика помеѓу сметководствената вредност на финансиското средство и сегашната вредност на проценетите идни парични текови, дискотирани со тековната пазарна стапка на поврат за слични финансиски средства.

Сметководствената вредност на средството треба да се намали до проценетиот надоместлив износ, преку коригирање на сметката за исправка на вредноста во рамки на соодветното средство. Износот на загубата треба да биде вклучен во билансот на успех во позицијата „Исправка на вредноста (загуби поради оштетување) на финансиските средства, на нето-основа“.

Исправката на вредноста/загуба поради оштетување на некотираните сопственички инструменти последователно не може да се анулира/ослободи.

Финансиски средства расположливи за продажба

МСС 39.67 Кога намалувањето на објективната вредност за финансиските средства расположливи за продажба било признаена директно во ревалоризациските резерви и кога постои објективен доказ дека средството е оштетено, тогаш кумулативната загуба (разликата помеѓу почетната набавна вредност и тековната објективна вредност на средството), којашто била признаена директно во ревалоризациските резерви, треба да се отстрани од ревалоризациските резерви и да се признае во билансот на успех во позицијата „Исправка на вредноста (загуби поради оштетување) на финансиските средства, на нето-основа“, и покрај тоа што финансиското средство не се депризнава.

Банката сметководствено го евидентира утврдениот износ на исправка на вредноста за вложувањата во хартии од вредност расположливи за продажба, на следниов начин:

- ќе ја прекнижи состојбата на соодветната сметка во рамки на ревалоризациските резерви од резервите и ќе ја евидентира во билансот на успех на соодветна сметка за исправка на вредноста на средствата расположливи за продажба;

– ќе ја прекнужи состојбата од соодветната сметка за промени во објективната вредност на соодветната сметка за исправка на вредноста во рамки на сметките за вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба;

– ќе ги евидентира сите дополнителни износи на исправка на вредноста во билансот на успех на соодветна сметка за исправка на вредноста на средствата расположливи за продажба и на соодветната сметка за исправка на вредноста во рамки на сметките за вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба.

Исправката на вредноста (загубата поради оштетување), признаена во билансот на успех за сопственичките инструменти класифицирани како расположливи за продажба, последователно не може да се ослободи/анулира преку билансот на успех.

Доколку, во последователниот период, објективната вредност на должничкиот инструмент класифициран како расположлив за продажба, се зголеми и зголемувањето може објективно да се поврзе со некој настан кој се случил откако исправката на вредноста (загубата поради оштетување) била признаена во билансот на успех, исправката на вредноста треба да се ослободи/анулира. Притоа, износот на ослободување ќе биде вклучен во билансот на успех во позицијата „Исправка на вредноста (загуби поради оштетување) на финансиските средства, на нето-основа“. Останатиот износ, до новата објективна вредност (ако има), претставува зголемување на објективната вредност на средството и се признава во ревалоризациските резерви.

Исправка на вредноста (загуба поради оштетување) на групна основа

МСС 39.АГ84-92 Износот на загуби поради оштетување кои не се специфично идентификувани, но за кои искуството покажува дека постојат во портфолиото на кредити и побарувања, исто така се признава како трошок и се одзема од вкупната сметководствена вредност на кредитите и побарувањата преку користење сметка за групна исправка на вредноста.

Финансиските средства треба да се групираат врз основа на слични кредитни карактеристики кои ја покажуваат платежната способност на должникот за отплата на достасаните износи. Идните парични текови на групата се проценуваат врз основа на минато (историско) искуство за загуби за средства со кредитни карактеристики што се слични на оние во групата **заснована на принципот на настанати загуби** (не на очекувани загуби). Проценките во промените на идните парични текови ги одразуваат и се директно поврзани со промените во соодветните видливи податоци од период во период (се земаат предвид **само настанатите, не и очекуваните загуби**).

Методологијата и претпоставките употребени за проценување на идните парични текови се предмет на редовно тестирање, со цел да се потврди моделот да се намалат разликите помеѓу проценетите и реално настанатите загуби.

Кога некое средство, првично проценето на групна основа, се смета за поединечно оштетено, треба да се тргне од групата.

Начинот на утврдување на исправката на вредноста за портфолио на кредити и за група слични финансиски инструменти е пропишано во Одлуката за управување со кредитниот ризик.

Банката сметководствено го евидентира утврдениот износ на дополнителна или ослободена исправка на вредноста за изложеностите од портфолиото на кредити во билансот на успех, на сметката за групна исправка на вредноста за портфолиото на кредити и на сметката од пасивата за групна исправка на вредноста за портфолиото на кредити.

Банката сметководствено го евидентира утврдениот износ на дополнителна или ослободена исправка на вредноста за група слични финансиски инструменти во билансот на успех, на сметката за групна исправка на вредноста за поединечно значајни изложености коишто не се оштетени на поединечна основа и на сметката од пасивата за групна исправка на вредноста за поединечно значајни изложености коишто не се оштетени на поединечна основа.

3.1.5. Депризнавање

МСС 39.17 Банката треба да го депризнае финансиското средство кога договорните права на паричните текови од финансиското средство се истечени или кога финансиското средство е пренесено и преносот се квалификува за депризнавање.

Банката треба да употреби метод „чекор по чекор“ за да определи дали се исполнети критериумите за депризнавање (види Прилог А2).

МСФИ7.42Ц Банката има „продолжено влијание“ (continuing involvement) во пренесените финансиски средства доколку задржи каков било дел од договорните права или обврски на пренесените финансиски средства или пак доколку добие нови договорни права или обврски поврзани со пренесените финансиски средства. Следниве случаи не претставуваат „продолжено влијание“: термински договори (форвард), опции и слични договори за откуп на пренесените финансиски средства каде што договорната откупна цена е еднаква на објективната вредност на пренесените финансиски средства; случаи каде што банката го задржува правото на парични приливи од пренесеното финансиско средство, но истовремено презема договорна обврска за исплата на приливите на другата договорна страна.

МСФИ7.42Е-Г За пренесените финансиски средства коишто во целост се депризнаваат, но во коишто банката има „продолжено влијание“, банката треба во соодветната белешка за пренесените финансиски средства да обелодени:

- сметководствената вредност и објективната вредност на средствата и обврските коишто го претставуваат „продолженото влијание“ на банката во депризнаените финансиски средства;
- максималниот износ на изложеност на ризик од загуба од „продолженото влијание“;

- износот и рочната структура на недисконтираните парични одливи коишто би биле потребни за повторен откуп на депризнаените финансиски средства или за плаќање на другата договорна страна; и
- добивките или загубите признаени на денот на преносот, како и признаените добивки и/или загуби од „продолженото влијание“.

МСФИ 7.42Д За пренесените финансиски средства коишто банката не ги депризнава во целост (на пример: репо-договори, трансфер на средства во друштво за посебна намена консолидирано од банката, факторинг и форфетирање и слично), банката треба во соодветната белешка за пренесените финансиски средства да обелодени:

- опис на пренесените финансиски средства и на ризиците на коишто е изложена;
- опис на врската помеѓу пренесените средства и поврзаните обврски;
- опис на ограничувањата за користење на пренесените средства (ако има); и
- објективната вредност на пренесените средства и на поврзаните обврски, само доколку другата договорна страна има право на поврат на пренесените средства.“

4. Во точката 3 потточката 3.6.3. се менува и гласи:

„3.6.3. Мерење

Види МСС 39

Почетно мерење

Кредитите и побарувањата почетно се мерат по нивната објективна вредност, зголемена за трансакциските трошоци коишто се директно поврзани со стекнувањето или издавањето на финансиското средство.

Последователно мерење

МСС 39.56 Кредитите и побарувањата треба да се мерат по амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка (види поглавје 3.1.3).

Исправка на вредноста/оштетување

Исправката на вредноста/оштетувањето на кредитите и побарувањата ги следи општите барања за оштетување на финансиските средства (види поглавје 3.1.4). Исправката на вредноста (оштетувањето) на активните билансни позиции на банката е подетално регулирана во Одлуката за управување со кредитниот ризик, пропишана од НБРМ.

Сите кредити и побарувања мора да се оценуваат за оштетување на редовна основа. Кредитите и побарувањата коишто се поединечно значајни треба да се оценуваат поединечно. Кога кредитите и побарувањата не се оценети како оштетени на поединечна основа, или доколку се поединечно

нематеријални (портфолио на кредити), се групираат во хомогени портфолија и се оценуваат за оштетување на групна основа.

Мерење на оштетувањето

За мерење на оштетувањето на кредитите и побарувањата, како дисконтна стапка се употребува првобитната ефективна каматна стапка утврдена согласно со договорот, бидејќи дисконтирањето со тековна пазарна каматна стапка би наметнало последователно мерење на кредитите според објективната вредност. Целта на ова барање е да се признаат загуби како резултат на намалување на очекуваните идни парични текови кои произлегуваат од настан што се случил по почетното признавање, а не да се признаат промени во вредноста на средството поради промени на пазарните каматни стапки.

За кредитите или побарувањата со променлива каматна стапка, дисконтната стапка за мерење на загуба поради оштетување/исправка на вредноста, е ефективната каматна стапка, одредена согласно со договорот.

Доколку банката има обезбедување за кредитите и за побарувањата, сегашната вредност на проценетите идни парични текови ги вклучува паричните текови кои можат да произлезат од преземањето на обезбедувањето, намалени за трошоците за преземање и продажба на обезбедувањето, само доколку се исполнети одредбите од Одлуката за управување со кредитниот ризик, пропишана од Народната банка. Обезбедувањето не се признава како одделено средство (пред преземањето на обезбедувањето) бидејќи ова би довело до двојно евидентирање."

5. Во точката 3 потточката 3.7. се менува и гласи:

„3.7. Вложувања во подружници и во придружени друштва и во заедничко дејствување

Види МСФИ 10, МСФИ 11, МСС 27 и МСС 28

3.7.1. Класификација

Подружница е правно лице, контролирано од друго правно лице - банка, а за потребите на оваа Методологија познато како матично претпријатие-матична банка.

МСФИ 10.7 Контрола на матичната банката врз лицето во кое има вложување постои кога се исполнети следниве критериуми:

- матичната банка поседува, директно или индиректно, најголем дел од управувачката моќ на лицето, освен ако се покаже дека таквата состојба не претставува контрола;
- матичната банка има право на поврат од вложувањето, без разлика дали повратот е позитивен или негативен (како поврат на инвестицијата се сметаат: дивиденди и други форми на распределба на финансискиот резултат, промени во вредноста на вложувањето, камата, управувачка провизија, надомести за услуги, гаранции, даночни поволности, учество во паричните текови на лицето во кое се вложува,

и слично); и

- матичната банка може да ја употреби својата управувачка моќ за да влијае врз износот на повратот од вложувањето.

Контрола, исто така, постои и кога матичната банка поседува помал дел од управувачката моќ доколку постои:

- право на најголем дел од гласачките права, според договор;
- право да се управува со финансиските и деловните политики и одлуки;
- право да се назначи и да се отстрани мнозинството од членовите на органите на управување на другото правно лице;
- право да се гласа мнозински на состанокот на органите на управување на другото правно лице (на пример Надзорен одбор);
- поврзаност на мнозинството членови на органите на управување на другото правно лице со матичната банка.

Придружено друштво е правно лице во кое банката остварува учество во донесувањето на и управувањето со финансиските и деловни политики и одлуки на другото правно лице, меѓутоа не го контролира тоа правно лице.

МСС 28.5 Участието претставува директно или индиректно поседување на најмалку 20% од вкупниот број на акции или удели или правата на глас на други правни лица, освен ако се покаже дека таквата сопственост не претставува значително влијание.

МСС 28.6 Значително влијание, исто така, постои кога банката поседува помалку од 20% од вкупниот број на акции или удели или правата на глас на други правни лица, доколку:

- банката има свои претставници во органите на управување на другото правно лице;
- банката учествува во носењето на финансиски и деловни одлуки на другото правно лице, како и на одлуките за распределба на финансискиот резултат и за исплата на дивиденда;
- банката и другото правно лице остваруваат значителен материјален интерес во меѓусебните деловни односи; или
- банката и другото правно лице имаат едно исто лице како член на органите на управување.

МСФИ 11.4,5,7 **Заедничко дејствување** постои кога две или повеќе лица имаат заедничка контрола врз друго лице или активност. Заедничката контрола е дефинирана во договор помеѓу лицата на заедничкото дејствување и постои кога одлуките за активностите на заедничкото дејствување се носат со

согласност на сите лица кои заемно ја делат контролата врз заедничкото дејствување. Лицата кои дејствуваат заеднички се солидарно одговорни за обврските коишто произлегуваат од нивното заедничко дејствување. Постојат два вида заедничко дејствување:

- заеднички активности - лицата (т.н. заеднички оператори) имаат право на средствата, обврските, приходите и расходите од заедничкото дејствување, и
- заедничко вложување - лицата (т.н. заеднички вложувачи) имаат право на нето-средствата од заедничкото дејствување.

Видот на заедничкото дејствување се одредува врз основа на анализа на правата и обврските на секое лице во заедничкото дејствување.

Матичната банка треба да изготвува консолидирани финансиски извештаи во кои ќе ги вклучи сите свои подружници. Консолидираните финансиски извештаи претставуваат финансиски извештаи на матичната банка и сите нејзини подружници, претставени како финансиски извештаи на едно правно лице.

Поединечни (неконсолидирани) финансиски извештаи се оние на матичната банка и/или на банката којашто има вложувања во придружени друштва и заеднички вложувања, во кои вложувањата на банката во подружници, во придружени друштва и во заеднички вложувања се прикажани врз основа на директното учество на банката, не вклучувајќи го и учеството на банката во финансискиот резултат и нето-средствата на другото правно лице. Поединечните финансиски извештаи се дополнителни, одделни извештаи од консолидираните финансиски извештаи и од финансиските извештаи во кои вложувањата во придружени друштва и во заедничките вложувања се прикажани по „методот на главнина“. Оние банки коишто ги исполнуваат условите да не изготвуваат консолидирани финансиски извештаи (види поглавје 6.8 од оваа Методологија) и оние коишто ги исполнуваат условите да не го применуваат „методот на главнина“ (види подолу, во поглавје 3.7.2), изготвуваат само поединечни финансиски извештаи.

Ова поглавје го обработува сметководствениот третман на вложувањата на банките во подружници, придружени друштва и заедничките вложувања и нивното прикажување во поединечните (неконсолидираните) финансиски извештаи, како и сметководствениот третман на вложувањата на банката во придружените друштва и во заедничките вложувања. Сметководствениот третман на вложувањата на банките во подружниците, придружените друштва и заедничките вложувања во консолидираните финансиски извештаи се дадени во поглавје 6.8 од оваа Методологија.

3.7.2. Признавање и мерење

Банките сметководствено ги евидентираат вложувањата во придружените друштва и заедничките вложувања со примена на „методот на главнина“.

Согласно со „методот на главнина“, вложувањето во придруженото друштво и заедничкото вложување почетно се евидентира во билансот на состојба по набавна вредност, коригирана за разликата помеѓу набавната вредност на вложувањето и учеството на банката во објективната вредност на нето-средствата на придруженото друштво или на заедничкото вложување (гудвил од вложувањето). Доколку набавната вредност на вложувањето е помала од учеството на банката во објективната вредност на нето-средствата на придруженото друштво или на заедничкото вложување, оваа разлика не ја коригира почетната вредност на вложувањето, туку веднаш се признава во билансот на успех.

При последователното мерење, вложувањето на банката во придруженото друштво или заедничкото вложување се намалува или зголемува за учеството на банката во нераспределната добивка или загуба на придруженото друштво или на заедничкото вложување, реализирана по датумот на купување/вложување. Распределбата на добивката на придруженото друштво или на заедничкото вложување, реализирана по датумот на купување/вложување (распределба на дивиденда) ја коригира сметководствената вредност на вложувањето во билансот на состојба на банката. Притоа, добивките и загубите кои произлегуваат од трансакциите помеѓу банката и придруженото друштво или заедничкото вложување се отстрануваат до износот на учеството на банката во придруженото друштво или во заедничкото вложување. Вложувањата во придружените друштва и заедничките вложувања се тестираат за оштетување, согласно со поглавје 2.7 од оваа Методологија.

По исклучок, „методот на главнина“ не треба да се применува за сметководствено евидентирање на вложувањата во придружени друштва и за заеднички вложувања кога:

- банката го класифицира вложувањето во придруженото друштво или заедничкото вложување како средство кое се чува за продажба и го евидентира вложувањето согласно со одредбите во поглавје 3.14 од оваа Методологија;
- банката ги исполнува условите да не изготвува консолидирани финансиски извештаи, согласно со поглавје 6.8 од оваа Методологија; или
- банката ги исполнува следните услови:
 - а) банката е целосно поседувана подружница, или е делумно поседувана подружница и нејзините останати сопственици се информирани и не се противат на неевидентирањето на вложувањата во придружените друштва и на заедничките вложувања по „методот на главнина“;
 - б) должничките или сопственичките инструменти на банката не се тргувани на јавен пазар;
 - в) банката не ги поднела, ниту е во процес на поднесување на своите финансиски извештаи до комисијата за хартии од вредност (или

друга регулаторна организација); и

- г) крајната матична банка или друга посредничка матична банка на банката изготвува консолидирани финансиски извештаи, во согласност со МСФИ, достапни на јавен увид.

Доколку условите за неприменување на „методот на главнина“ се исполнети, банката изготвува поединечни финансиски извештаи.

МСФИ 11.20 Банките сметководствено ги евидентираат вложувањата во заедничките активности со вклучување на соодветниот дел (учеството на заедничкиот оператор) на средствата, обврските, приходите и расходите од заедничката активност.

МСС 27.10 Вложувањата во подружници, придружени друштва и заедничките вложувања во поединечните (неконсолидираните) финансиски извештаи се евидентираат според набавната вредност, освен оние за кои објективната вредност може да биде веродостојно измерена и кои се евидентираат според нивната објективна вредност (согласно со МСС 39). Во овој случај, вложувањата во подружниците, придружените друштва и заедничките вложувања се прикажуваат како вложувања во хартии од вредност, расположливи за продажба.

3.7.3. Обелоденување

Треба да се обелоденат:

- листата на вложувањата во подружници и во придружени друштва, што ќе вклучува: име, земја, процент на сопственост и процент на право на глас;
- објективната вредност на придружените друштва, кога објективната вредност може веродостојно да се измери;
- природата на односите помеѓу матичната банка и подружницата кога матичната банка не поседува, директно или индиректно преку подружници, повеќе од половина од гласачкото право;
- природата на односите помеѓу банката и придруженото друштво кога банката не поседува, директно или индиректно, повеќе од 20% од гласачкото право;
- описот на методот што се користи за пресметување на вредноста на вложувањата во подружници и во придружени друштва.

Во моделот на финансиски извештаи за банките треба да се пополни белешката 24 - Вложувања во подружници и во придружени друштва.

3.7.4. Сметковен план

Група на сметки	Назив на сметката/групата на сметки
07	ВЛОЖУВАЊА ВО ПРИДРУЖЕНИ ДРУШТВА

08	ВЛОЖУВАЊА ВО ПОДРУЖНИЦИ
09	ЗАЕДНИЧКИ ВЛОЖУВАЊА

6. Во точката 6 потточката 6.8. се менува и гласи:

„6.8. Консолидација

Види МСФИ 10, МСФИ 12

Основните принципи за консолидација, изготвување и прикажување на консолидираните финансиски извештаи, за групата на правни субјекти што се под контрола на матична банка, се пропишани во ова поглавје и во поглавје 6.9 од оваа Методологија.

МСФИ 10.4 Изготвувањето консолидирани финансиски извештаи не е задолжително во следниве случаи:

- кога матичната банка е целосно поседувана подружница, или е делумно поседувана подружница и кога нејзините останати сопственици се информирани за неконсолидирањето и не се противат;
- кога должничките или сопственичките инструменти на матичната банка не се тргувани на јавен пазар;
- кога банката не ги поднесла, ниту е во процес на поднесување на своите финансиски извештаи до комисија за хартии од вредност (или друга регулаторна институција) со цел да се издаваат хартии од вредност на јавен пазар; и
- кога крајната матична банка, или друга посредничка матична банка на матичната банка, изготвува консолидирани финансиски извештаи, во согласност со МСФИ, достапни на јавен увид.

Во сите други случаи, консолидираните финансиски извештаи треба да се изготвуваат. Сите лица коишто се контролирани од страна на матичната банка треба да се вклучат во консолидираните финансиски извештаи.

Подружницата не може да се исклучи од консолидација само поради тоа што вложувачот е друштво за заеднички вложувања, заеднички фонд, инвестициска банка или слично правно лице; или ако неговите деловни активности се различни од оние на останатите правни субјекти во групата.

Доколку банката ја изгуби контролата врз одредена подружница, во консолидираните финансиски извештаи:

- во консолидираниот Биланс на состојба ќе ги депризнае средствата и обврските на поранешната подружница, како и состојбата на неконтролираното учество, на датумот на губење на контролата;
- резервите поврзани со поранешната подружница ќе ги рекласификува во Билансот на успех или пак директно во Задржаната добивка/Акумулирана загуба, согласно со барањата на соодветниот

МСФИ;

– во консолидираниот Биланс на успех ќе ја евидентира добивката/загубата од губењето на контролата врз поранешната подружница.

Доколку банката задржи одреден износ на вложување во поранешна подружница во која е изгубена контролата, банката ќе го евидентира вложувањето по објективна вредност на датумот на губење на контролата, а понатаму ќе го мери вложувањето согласно со соодветниот МСФИ и соодветното поглавје од оваа Методологија.

Финансиски извештаи на групата

Финансиските извештаи на групата се прикажуваат како за поединечна банка (како групата да е едно правно лице).

Следново се отстранува при консолидацијата:

- сметководствената вредност на вложувањето на матичната банка и делот на матичната банка во капиталот на подружниците;
- салдата, трансакциите, приходите и расходите во рамки на групата се отстрануваат во целост;
- добивките и загубите од трансакции во рамки на групата, кои се признаваат во средствата (залихи, основни средства), се отстрануваат во целост.

Неконтролирано учество (познато и под терминот „малцинско учество“) е оној дел од добивката или загубата и нето-средствата на подружницата кои не се во сопственост (директно или индиректно - преку подружници) на матичната банка.

Сметководствени методи за изготвување консолидирани финансиски извештаи

МСФИ 10.586 При подготовката на консолидираните финансиски извештаи, финансиските извештаи на матичната банка и на нејзините подружници се консолидираат ставка по ставка, така што се собираат слични ставки на средства, обврски, капитал, приходи и расходи. Со цел да се прикажат финансиските информации за групата како за едно единствено претпријатие, се преземаат следните чекори:

- се отстранува сметководствената вредност на вложувањето на матичната банка во секоја подружница и делот на матичната банка во капиталот на секоја подружница;
- се идентификуваат неконтролираните учества во нето-добивката или загубата на консолидираните подружници за периодот на известување;
и

- се идентификуваат неконтролираните учества во нето-средствата на консолидираните подружници и тие се прикажуваат одделно од учеството на матичната банка.

Притоа, салдата, трансакциите, приходите и расходите во рамки на групата треба во целост да се отстранат.

Датум на известување и на изготвување финансиски извештаи

МСФИ 10.Б92 Финансиските извештаи на матичната банка и на нејзините подружници мора да бидат изготвени на истиот датум на известување. Кога датумите на известувањето се разликуваат, подружницата изготвува дополнителни финансиски извештаи со истиот датум како и финансиските извештаи на матичната банка, освен доколку тоа е непрактично. Кога датумите на известувањето се разликуваат за помалку од три месеци, финансиските извештаи може да се коригираат за значајните настани кои се случиле помеѓу датумот на финансиските извештаи на подружницата и датумот на финансиските извештаи на матичната банка.

Правните субјекти во групата користат унифицирани сметководствени политики, договорени со матичната банка.

Правно лице за специјални намени

Правното лице за специјални намени („ПЛСН“) се консолидира кога суштината на односот помеѓу банката и ПЛСН покажува дека ПЛСН е контролиран од страна на банката.

Обелоденување во консолидираните финансиски извештаи

Следново треба да се обелодени:

- составот и структурата на групата;
- учеството на малцинските акционери во активностите и паричните текови на групата;
- природата на односот кога матичната банка поседува помалку од половина од гласачката моќ;
- причината зошто сопственоста врз повеќе од половината од гласачката моќ не претставува контрола;
- датумот на известување на финансиските извештаи на член на групата, кога се разликува од оној на матичната банка;
- природата и обемот на кои било значителни рестрикции/ограничувања (статутарни, договорни или регулаторни ограничувања) за трансфер/пренос на средства од членовите на групата на матичната банка и обратно, вклучително и ограничувања за исплата на дивиденда или други форми на распределба на финансискиот резултат, одобрување кредити и аванси во рамки на

групата и слично. Банката ќе ја обелодени сметководствената вредност на средствата и обврските од консолидираните финансиски извештаи на коишто се однесуваат ваквите ограничувања;

– договорните услови согласно со кои банката или другите членови во рамки на групата се обврзани финансиски да поддржат одредена членка во рамките на групата и опис на настаните коишто може да ја изложат банката на значителни загуби;

– причините, видот и износот на одобрената финансиска поддршка од страна на банката или подружница во рамки на групата, на членка на групата;

– износот на добивка/загуба признаена на датумот на губење на контролата врз подружница.“